

Daianu: Intrarea SUA în insolvență este un nonsens; țările dezvoltate nu pot practica deficite mari la nesfârșit

Intrarea SUA în insolvență este un nonsens, dar țările dezvoltate nu pot practica deficite mari la nesfârșit pentru că la un moment dat se poate intra într-o "capcana a datoriei", susține președintele Consiliului Fiscal, Daniel Daianu.

"Este multă încordare politică în SUA privind plafonul datoriei publice, de circa 31 trilioane (mii de miliarde) de dolari, care era în 2022 aproximativ 124% din PIB-ul american. Nu este prima dată când spectrul de depășire a unui plafon stabilit de Congres provoacă încleștare între politicieni. Dar este prima dată în istorie când SUA ar intra în "default". Ce adaugă greutate situației este afirmatia unor responsabili cu politică economică. Secretarul Trezoreriei, ministrul de finanțe al SUA, Janet Yellen (predecesor al lui Jerome Powell la Fed, Banca Centrală a SUA) vorbește despre o "catastrofă" dacă nu este ridicat plafonul. Este SUA amenințată de un faliment propriu-zis? Bunul simț economic îți spune că nu, și argumente sunt menționate mai jos în acest sens. Ce se poate întâmpla în schimb este că guvernul federal să nu poată onora unele plăți la timp întrucât ar fi limitate emisiunile de obligațiuni. În această situație Trezoreria americană are disponibile măsuri temporare de avarie. Conducători de pe Wall Street au anunțat că "au în vedere un scenariu urât", comentează Daniel Daianu, într-un articol postat pe publicat pe blogul OpiniiBNR.ro.

Economistul enumără și unele motive pentru care un faliment al SUA este un nonsens: pietele nu semnaleză că economia americană, statul american, găsesc greu finanțare; o limită impusă în mod instituțional este cauza disputei actuale; economia americană reprezintă cca. 25% din PIB-ul mondial, iar dolarul SUA înseamnă aproape 60% din rezervele valutare deținute în lume (spre comparație, euro înseamnă în jur de 20%); SUA sunt prima forță tehnologică și științifică a lumii; inflația în SUA a atins un platou cu ceva timp în urmă, scade în mod gradual, iar mersul inflației în SUA da tonul în economiile avansate.

De asemenea, un "default" fie și de scurtă durată ar trimite economia americană sigur în recesiune și ar accentua o comprimare a creditării ce era oricum indusă de întărirea politicii monetare, consideră Daianu.

"Este greu de imaginat o situație în care administrația democratică și republicanii din Congres nu vor ajunge la un compromis care să înlăture impasul intern. Întrucât nu este vorba numai de funcționarea statului american, de credibilitate, ci și de implicații pe pietele internaționale. O erodare puternică a cotațiilor hârtiilor de valoare americane, obligațiuni și bonuri de tezaur (prin mark to market, vezi și dinamica la CDS-uri), rezultată dintr-un blocaj prelungit al unor noi emisiuni, ar afecta portofolii de active în lume, dincolo de consecințele întăririi agresive (cu peste 5%) a politicii monetare a Fed. Dolarul SUA probabil s-ar deprecia, cu implicații asupra cotațiilor marfurilor pe pietele internaționale. Am avea noi turbulente financiare ce ar amplifica tumultul produs de necazurile unor bănci. Și geopolitic SUA ar primi o lovitură având în vedere responsabilități internaționale explicite și implicite. Să ne gândim că aranjamente de tip swap sunt cautate de bănci centrale în primul rând cu Fed; dolarul este văzut ca principalul activ monetar de refugiu în lume. Asemenea reverberații arată de ce este greu de acceptat că politicienii de la Washington nu vor găsi un compromis care să protejeze SUA ca pivot al sistemului financiar internațional și să țină cont de posibile efecte foarte rele pentru economia globală", spune Daniel Daianu.

El afirmă că este legitimă însă întrebarea dacă SUA își pot permite continuarea unor deficite bugetare mari, care să pună în discuție sustenabilitatea datoriei lor publice.

Potrivit președintelui Consiliului Fiscal, atât timp cât rata dobânzii de împrumut este inferioară ratei de creștere a PIB, datoria publică poate crește fiind sustenabilă - se poate menține la un nivel rezonabil ca pondere în PIB. Dar

datorii publice au crescut în SUA și în alte economii avansate ca pondere în PIB în ultimele decenii (la finele celui de-al doilea război mondial, în 1945, datoria publică a SUA a fost în jur de 112% din PIB). Criza financiară globală, pandemia, criza energetică și războiul din Ucraina, alte evenimente extreme, au marit înclinarea guvernelor de expansiune a cheltuielilor bugetare, de a crește deficitele bugetare.

Daniel Daianu menționează că țările dezvoltate nu pot practica "la nesfârșit", deficite și datorii tot mai mari. La un moment dat se poate intra într-o "capcană a datoriilor", care ar obliga piețele să reacționeze cu vehemență, să ceară dobânzi considerabil mai înalte la finanțare. În plus, scăderea inflației nu va mai ajuta executii bugetare (datorii publice ca pondere în PIB) așa cum s-a întâmplat în 2022, anul marelui puseu inflationist, ca "inflație surpriză".

"Bugetele publice au nevoie de corecții în pofida faptului că sunt presiuni mari pe partea de cheltuieli ce deriva din dispariția "dividendului păcii" (cresc cheltuieli militare), schimbări climatice, demografie (criza sistemului asistencial/pensii). Guvernele vor avea dificultăți mari în restructurarea cheltuielilor publice, mai ales unde veniturile bugetare sunt mici. Pentru SUA, o analogie cu Japonia (ce are o datorie publică de peste 220% din PIB) are relevanță limitată deoarece cvasitotalitatea obligațiilor suverane nipone sunt deținute de rezidenți japonezi și, în plus, aceștia economisesc mult. Pentru economii emergente, corecțiile ale deficitelor bugetare sunt cu atât mai necesare. Importanța fondurilor europene pentru România este de văzut și în acest context, că și calitatea investițiilor și reformelor ce se fac. Până una alta, SUA se pot împrumuta mai ușor decât restul economiilor din lume datorită puterii economice, rating-ului suveran deținut. Impasul politic de acum nu vada cum să nu fie depășit. Dar și SUA trebuie să nu considere datoria publică în creștere ca fiind lipsită de limite", a transmis Daniel Daianu.